

Postava dana 7. aprila 1864,

veljavna za

pokneženo grofijo Goriško in Gradiško,

s katero

se izdaje občinski red in občinski volivnik (volivni red).

V Gorici nat. Seitz.
Zal. deželni odbor.

II 117175

II 117175

N 241/1953

Postava dana 7. aprila 1864,

veljavna za pokneženo grofijo Goriško in Gradiško,

s katero se izdaje občinski red in občinski volivnik (volivni red). *)

Zvidilo se Mi je, s privoljenjem deželnega zbora poknežene grofije Moje Goriške in Gradiške izdati na podlagi postave dane 5. dne marca mesca 1862 pod št. 18 drž. zak. priloženi občinski red in občinski volivnik (red za volitve v občinah) ter ukazati tako-le :

Člen I.

Ta občinski red in k njemu gredoči občinski volivnik velja za vse občine (komune) poknežene grofije Moje Goriške in Gradiške, ktere nimajo lastnega štatuta.

Člen II.

Kar je ustanovljeno v prvem, drugem in tretjem poglavju občinskega reda, zadobi brž svojo moč.

Člen III.

Brez odloga je treba napraviti, da se po občinskem volivniku in po tem, kar veleva tretje poglavje občinskega reda, postavijo nova občinska zastopstva ali namestovavstva.

Člen IV.

Kakor bo v kateri občini redno postavljeno novo zastopstvo, zadobi v nji občinski red, kolikor še ne velja po členu II, precej popolno moč.

Člen V.

Državnemu ministru Mojemu je naročeno, da izpelje to postavo.

Na Dunaju dne 7. aprila 1864.

Franco Jožef s r.

Nadvojvoda Rainer s. r.

Schmerling s. r.

Po najvišem povelju :
Baron **Ransonnet** s. r.

*) Zakonik in ukaznik za avstr. ilir. Primorje. Leto 1864. VII. zvezek. štv. 8.

OBČINSKI RED

za

pokneženo grofijo Goriško in Gradiško.

PRVO POGlavJE.

Od županij (posamnih občin, sosesk, komunov) sploh.

§. 1.

Sedanje posamne občine ali županije imajo ostati županije same za-se, dokler se zastran njih s postavo kaka premena ne naredi. Vendar sme vsaka katastralna (davkovna) občina svojo lastnino in svoje dohodke v lastno upravo (oskrbovanje) prevzeti. (VIII. poglavje, §. 98).

§. 2.

Dve županiji istega političnega okraja ali tudi več takih županij smejo se v eno županijo zediniti tako, da nehajo biti županije same za-se, če se namestništvo iz javnih (vesoljnih) ozirov temu ne upre in deželni odbor to dovoli; to da potrebno je, da se popred dogovoré zastran posesti in uživanja svoje lastnine, svojih naprav in zalogov ali fondov. *)

§. 3.

Občine, ki so po postavi od 17. marca 1849 bile z drugimi v eno samo občino zedinjene, smejo se z deželno postavo zopet razdružiti in same sa-se ustanoviti kakor županije, kedar vsaka izmed teh občin, za katerih razdružbo gre, za se premore toliko, da ji bo mogoče, opravljati dolžnosti, ki za-njo prihajajo od izročnega področja (§. 28) Člen VII. postave dane 5. marca 1862).

Prede pa se zgodí taka razdružba, morajo občine do dobrega biti edine zastran razdelitve vkupnega premoženja in posestva, kakor tudi zastran vkupnih bremen ali obtežb. Pod temi pogoji se sme kaka županija tudi zunaj primérleja pred omenjenega z deželno postavo razdeliti na dve ali več županij.

§. 4.

Ce bi šlo za tako premembo v mejah kake županije, po kateri ona ne neha biti županija sama za-se, treba je za-njo, da jo deželni odbor dovoli, in pa da namestništvo izreče, da ni proti temu iz javnih ozirov nikakega napotja.

---

*) Vsled postave od 20. decembra 1868 št. 25 dež. zak. zastran združevanja dveh ali več krajnih občin (županij) v eno, je odpal drugi odstavek tega paragrafa.

§. 5.

Kedar bi zedinjenje ali razdružbo kake občine ali dela občinskega nasvetovalo občinsko zastopstvo ali pa več volivcev vkup, kateri pa v občini ali občinskem delu, za ktereга zedinjenje ali razdružbo gre, tretjino vsega izravnega (neposrednjega) davka plačujejo, vzelo se bo za tak nasvèt, da je pohvaljen, če privolite va-nj saj dve volivni skupščini (§. 13 volivnika).

Tako isto naj se ravná z nasveti, ki bi jih volivci kake katastralne občine, tretjino vsega izravnega (neposrednjega) davka plačujoči, podali zastran tega, da naj se ti občini sami izroči gospodarenje sè svojim premoženjem in svojimi dohodki (§ 1), in naj se taki nasvèti, se vé da pod pridržki §. 4, za pohvaljene jemljejo, če privoli va-nje število volivcev, kateri vkup več kakor pol izravnega (neposrednjega) davka odrajujejo.

§. 6.

Vsako nepremakljivo posestvo mora biti sklenjeno, to je v zvezi s kako županijo. To pa vendar ne veljá zastran stolovnic ali rezidene, gradov in drugih poslopij, namenjenih cesarju in najvišemu dvoru za stanovanje ali za časno prebivanje, kakor tudi ne zastran vrtov in perivojev (parkov) k njim spadajočih. Člen I. postave dane 5. marca 1862).

DRUGO POGlavJE.

Od občinarjev ali občinskih udov.

§. 7.

Za občinarje se imajo tiste osebe, ki imajo v občini domovinsko pravico, potem tisti, ki, če tudi nimajo domovinske pravice, imajov njenem okolišu ali hišno ali zemljiščno posestvo, ali plačujejo neposrednji davek v občini samostojno opravljajoče obrtnije ali pridobitka, ali pa v občini stanujejo in tukaj od ktereга drugega dohodka davek plačujejo.

Vse druge osebe v občini so zunanjiki. *)

§. 8.

Pravila, po kterih se ravná domovinstvo, so ustanovljena s postavo dano 3. decembra 1863.

§. 9.

Vsaka županija sme avstrijskim državljanom, kateri so si zadobili posebne zasluge, častno občinarstvo podeliti.

*) Postava od 11. novembra 1868 št. 13 dež. zak.

§. 10.

Občinarji imajo pravico prebivati v občini nemoteni po nikomur. Oni so po tem, kar je ustanovljeno v ti postavi, deležni tako pravic in koristi, kakor tudi dolžnosti in bremen občinskih.

Občinarji domačinci imajo vrh tega pravico, kadar obožajo, po svoji potrebnosti biti preskrbovani.

Častni občinarji imajo pravico občinarjev, niso pa podvrženi njih dolžnostim.

§. 11.

Občina razsojuje, ali se ima kakemu unanjiku, kedar za to prosi, podeliti domovna pravica, ali ne.

Če pa unanjik svojo domovno pravico izkaže, ali vsaj izpriča, da je storil, kar je potrebno, da bi takošen izkaz dobil, ne sme mu občina kratiti prebivanja v njenem okolišu, dokler ni na skrb občni milodarnosti. (Člen III. postave dane 5. marca 1862).

Če bi unanjik menil, da se mu s kako naredbo, ki jo je občina v le-tem zadnjem primérljeju sklenila, krivica godi, more politično okrajno gosposko prositi za pomoč.

§. 12.

Privatnopravna razmérja sploh in pravice lasti in uživanja posebej, ki gredó celim vrstam ali pa posamnim udom občinskim, ne spreminjajo se s tem nikakor.

TRETJE POGlavJE.

Od občinskega zastopstva ali namestovavstva.

§. 13.

Županijo zastopata v njenih zadevah občinsko starešinstvo (občinski svet) pa županstvo (občinsko glavarstvo) (Člen VIII. postave dane 5. marca 1862).

§. 14.

Občinsko starešinstvo je v občinah, ki imajo manj kakor 100 takih udov, kateri so volivci, sestavljeno iz 9 udov, v občinah pak, ktere štejejo

100— 300 udov volivcev,	sestavljeno je iz 12 udov
301— 600 " " " " "	18 "
601—1000 " " " " "	24 "
več kakor 1000 " " " " "	30 "

§. 15.

Za nadomestovanje starešin (občinskih svetovavcev), katerim kak zadržek brani, svojo službo opravljati, ali katerih manjka, naj se v vsaki županiji postavi toliko nastopnikov, da pride na vsaka

dva starešina po eden nastopnik. Kjer bi se to število nastopnikov ne dalo deliti sè številom volivnih skupščin, mora se povišati na najbliže število, katero se dá tako deliti.

§. 16.

Županstvo je sèstavljeno iz župana in vsaj dveh starešin kakor podžupanov (deputatov). Kjer bi opravila in okoliščine nanesle potrebo, sme starešinstvo število podžupanov primérno povišati. Toda število to ne sme preseči tretjino starešin.

§. 17.

Starešine in nastopnike volijo tisti, kateri imajo v občini pravico volitve.

Kdo sme voliti in izvoljen biti, in kako se ravna pri voljenju, to ustanovljuje bolj na tanko občinski volivnik.

§. 18.

Občinsko starešinstvo voli izsred sebe župana in podžupane. Kako se to godí, določuje natančneje občinski volivnik.

Podžupani gredó v vrsti eden za drugim po številu glasov, s katerimi je kdo bil izvoljen. Kedar sta dva bila z enakim številom glasov izvoljena, razločuje žreb ali loz, komu izmed nju gre prednost v vrsti. Po ti vrsti, kakor gredó drug za drugim, nadomestujejo oni župana, kedar bi se mu kak zadržek priménil.

§. 19.

Vsaki občinar, kateri je zmožen biti izvoljen, ima dolžnost, če so ga po redu bodi za starešina ali nastopnika, bodi v županstvo izvolili, na-se vzeti to službo.

Pravico, upreti se taki službi, imajo samo:

1. duhovniki in javni (očitni) učeniki;
2. dvorni, državni in deželni uradniki in služabniki, kakor tudi uradniki in služabniki javnih zalogov (fondov);
3. vojaški ljudje, ki ne opravljajo djanske službe;
4. taki, ki imajo več kakor 60 let;
5. tisti, kateri so službo župana ali podžupana eno celo volivno dobo opravljali, ali pa uže tri volivne dobe zaporedoma starešini, za prvo volivno dobo po tem;
6. tisti, kateri imajo kako napako ali slabost na životu, ki bi jim branila, dolžnosti službe opravljati, ali ktere dalj časa znamenita kaka bolezen nadleguje;
7. kateri se pečajo redoma s takim delom, da jim je pogostoma ali dolgo časa v vsakem letu biti kje zunaj občine.

Kdor bi brez takega izgovora službe, za katero je bil izvoljen, na-se vzeti, ali službe enkrat prevzete dalje opravljati ne hotel, zapade denarni kazni, katero mu občinsko starešinstvo do 100 goldinarjev odméríti sme s tem, da mu je prosto pritožiti se pred politično okrajno gosposko.

Denarna kazen gre v občinsko denarnico (kaso).

§. 20.

Starešine in nastopniki kakor tudi udje županstva se volijo na tri leta. Tudi kedar ta čas preteče, ostanejo v službi, dokler se ne postavi novo občinsko zastopstvo.

Ti, kateri odstopijo, smejo z nova biti izvoljeni, če jim kako postavno napotje ne brani.

§. 21.

Če se mesto župana ali kakega podžupana v teh treh letih izprazni, mora starešinstvo najpozneje v štirinajstih dnevih napraviti novo volitev za tisti čas, kar ga še ni izteklo.

Če se izprazni mesto starešine, naj župan pokliče v starešinstvo tistega nastopnika, ki je v volivni skupščini, v kateri je bil manjkajoči starešina izvoljen, dobil več glasov. Pri enakem številu glasov razločuje žreb (loz).

Če bi pa manjkalo toliko starešin, da bi se število starešin v kateri volivni skupščini izbranih tudi celó z nastopniki ne moglo dopolniti, naj dotična volivna skupščina, držeč se zadnjega imenika volivcev, brez odloga za še ostali čas volivne dobe dopolnivo volitev opravi in tako število popolni.

§. 22.

Kar je v §. 21 zastran poklicovanja nastopnikov ustanovljeno, veljà tudi za takrat, kedar bi ta ali uni starešina zavolj kakošnega zadržka samo za nekaj časa ne mogel svoje službe opravljati.

§. 23.

Župan in podžupani morajo, kedar svojo službo nastopijo, v pričo občinskega starešinstva glavarju okrajne gosposke ali temu, kterege glavar za to pošlje, v roke na mesto prisege obljubiti, da bodo cesarju zvesti in pokorni, da bodo po postavah ravnali in svoje dolžnosti vestno spolnovali.

§. 24.

Občinski starešine in nastopniki opravljajo svojo službo zastonj.

Občina sklepa, ali bodo župan pa podžupani iz občinskih dohodkov dobivali kako plačilo in koliko.

Vsim občinskim zastopnikom gre iz občinske denarnice povračilo gotovih stroškov, ktere bi jim občinski opravi prizadjali.

§. 25.

Udje županstva, kakor tudi starešine in njih nastopniki izgubijo svojo službo, kedar se pri-godi ali zvé kaj tacega, zavolj česar bi uže izprva ne bili mogli izvoljeni biti.

Ako pa pridejo oni v preiskavo zavolj kakega v §§. 3 in 11 občinskega volivnika imenovanega kaznjivega djanja, ali če se nad njih premoženjem konkurs ali kant razglasi, ali pa poravnanje z upniki začne, ne smejo opravljati svoje službe, dokler kazenska pravda teče, ali dokler se konkurs ali poravnanje razpravlja.

ČETRTO POGlavJE.

Od opravil ali področja županije.

Prvi odloček.

Kaj in koliko obsega področje.

§. 26.

Opravila, ki jih občina ima za svoje področje, so dvojna :

- a. opravila lastna ali samosvoja, in
- b. opravila izročena. (Člen IV. postave dane 5 marca 1862).

§. 27.

Področje lastnih, to je tistih opravil, zastran katerih sme občina, deržeč se danih državnih in deželnih postav, sama od sebe svobodno velevati in narejati, obsega sploh vse, kar naravnost in pred vsem zadeva občino in nje korist, ter se med njenimi mejami z nje lastnimi močmi da opraviti in izpeljati.

V tem pomenu gre sem sosebno :

1. svobodno oskrbovanje občinskega premoženja in tistih reči, ki se tičejo občinske zveze;
2. skrb za varnost osebe in svojine ali lastnine;
3. skrb za občinske ceste, poti, planišča (place), mostove, da se drže v dobrem stanu, kakor tudi skrb za varno in lahko občenje (hojo in vožnjo) po cestah in vodah in pa za poljsko varnost (poljska policija);
4. policija zastran živeža in pažnja nad trženjem in semnjevanjem, sosebno nadgledovanje nad mero in vago;
5. policija zastran zdravja;
6. policijska pažnja nad posli (družinčeti) in delavci in skrb za to, da se poselska (družinska) postava spolnuje;
7. policija zastran lepega ali čednega ponašanja;
8. skrb za uboge in za občinske dobrotne zavode ali naprave;
9. policija zastran zidanja ali stavljanja in zastran ognja, skrb za to, da se stavbena postava spolnuje, in pa dovoljevanje policijsko, da se kaj zida;
10. po pravilih, ki jih bo postava odločila, neka moč (neki vpliv) na srednje šole, ktere vzdržuje občina, po tem na ljudske šole, skrb za napravljanje, vzdržavanje in denarno zalaganje ljudskih šol z ozirom na še obstoječa šolska patronstva (patronate);
11. poskušnja, da se poravnajo med sabo ljudje, ki so med seboj v pravnem prepiru, po možeh zaupnikih izmed občine izvoljenih;
12. opravljanje prostovoljne prodaje premakljivih reči na dražbi (licitaciji).

Iz viših državnih ozirov smejo se nektera opravila občinske (krajne) policije v ti ali uni občini s postavo odkazati posebnim cesarskim postavljencom ali organom. (Člen V. postave dne 5. marca 1862).

§. 28.

Izročena opravila, ki jih imajo občine, to je, njih dolžnost, deležiti se delanja ali pripomaganja za namembe državnega upravnstva, odločena so z občnimi postavami in po njih z deželnimi postavami. Člen VI. postave dane 5. marca 1862).

Drugi odloček.

Od opravil ali področja občinskega starešinstva.

§. 29.

Delo občinskega starešinstva je, da v občinskih zadevah sklepa in prigleduje. (Člen XII. postave dane 5. marca 1862).

Zvršujoče oblasti starešinstvo nima.

§. 30.

Kar se tiče gospodarstva občinskega, posvetuje se starešinstvo in sklepa zastran teh-le reči :

1. kedar koli se ima kaj določiti gledé na zakladno premoženje in zakladno posestvo občinsko ;
2. kedar se ima ustanoviti, kakó naj se ono uživa ;
3. kedar gre ustanoviti preudarek (proračun) dohodkov in razhodkov, in je skrbeti za to, da se založi, kar bi dohodkov bilo premalo ;
4. rešuje starešinstvo letni račun (letno rajtengo) ;
5. posvetuje se in sklepa sploh zastran vsih reči, ki se ne štejejo k navadnemu oskrbovanju premoženja.

§. 31.

Starešinstvo bo županstvu pridalo osebe, kolikor mu jih bo potreba za oskrbovanje opravil, ki jih ono v lastnem in izročnem področju ima.

Če bi starešinstvo spoznalo, da je potreba postaviti za to lastne uradnike in služabnike, bode sklenilo, koliko jih ima biti in katero plačo bo vsak izmed njih vlekel, kakor tudi zastran tega, kako se bodo postavljali in ktere pokojnine in preskrbuine (penzije in provizije) jim bodo šle.

§. 32.

Kar je določeno v §§. 30 in 31, veljá tudi za občinske zavode (naprave, inštitute), če ni po kaki zakladbi (štiftengi) ali pogodbi kaj družega predpisano.

§. 33.

Med opravila občinskega starešinstva gre dalje :

1. Voliti županstvo ;
2. podeljevati pravico domovja (Člen III. postave dane 5. marca 1862) in častno občinarstvo ;

3. zvrševati pravico zavetništva (patronstva) in predstave, ki gre občini, ali pa podeljevati zakladbe ali zadušbine (stiftenge).

§. 34.

Kolikor oskrbovanje krajne policije ni s postavo odkazano cesarskim postavljencom, sme starešinstvo držeč se danih postav, naredbe krajno policijo zadevajoče za občinski obseg izdajati in temu, kdor bi jih ne spolnoval, denarno kazen do 10 goldinarjev ali pa zapor do 48 ur zažugovati.

Starešinstvo je dolžno dovoliti na naprave in naredbe, katerih je potreba za zvrševanje krajne policije, potrebnih denarjev in daje odgovor za vsako opuščenje, s katerim bi se na to stran zakrivilo.

§. 35.

Starešinstvo mora paziti seobno na oskrbovanje ubogih. Če bi k temu ne zadostili dohodki dobrotnih naprav, ubožnic in zalogov, kar jih ima občina, naj starešinstvo pripravi denar, kolikor ga manjka, sme pa ustanoviti, kakó naj se ta denar obrne.

§. 36.

Starešinstvo voli izmed občinarjev može zaupnike, katerih delo bo prizadevati si, da se ljudje, kateri so v pravnem prepiru, med sabo poravnajo ali spravijo.

Posebna državna postava bo to zadevo bolj na tanko določila.

§. 37.

Starešinstvo ima dolžnost, dajati od sebe menjenje svoje, za katero ga v kaki reči politična okrajna gosposka ali pa, kjer bi šlo za reči štete k lastnemu področju občine, deželni odbor popraša.

§. 38.

Starešinstvo razsojuje pritožbe zoper kako naredbo županstva v rečeh k samosvojnemu področju občine štetih.

Kedaj naj takošne pritožbe okrajna gosposka razločuje, ustanovljeno je v §. 93.

§. 39.

Starešinstvo pazi na to, kakó županstvo in pa oskrbniki občinskih naprav svoja dela opravljajo. Ono ima pravico postaviti posebne komisije, da bodo to na skrbi imele, da bodo pri kakem delu, katero občina počenja, prigledovale, kakor tudi v občinskih rečeh svoja menjenja in nasvete dajale. K takim komisijam sme jemati tudi druge može, kateri niso starešine. Starešinstvo je dolžno, dati večkrat v letu denarnico pregledati.

§. 40.

Starešinstvo se shaja, kakor to potreba nanaša, najmanj po enkrat vsake tri mesce.

V zbor ga sklicuje župan ali, če bi župan zavolj kakega zadržka ne mogel, namestnik njegov.

Vsaki zbor, ki bi se tako ne sklical, bil bi nespostaven in sklepi v njem storjeni bili bi neveljavni. Župan mora starešinstvo sklicati, kedar to zahteva tretjina starešin, ali politična okrajna gosposka, (ktera pa naj v takem primérleju pové za reč, ki se ima pretresati), ali pa v zadevi med lastna občinska opravila šteti, deželni odbor.

§. 41.

Starešinstvo ne more sklepov delati, če niste vsaj dve tretjini vsih starešin pričujoči.

Drugače sme to biti samo takrat, kedar so starešine bili v drugo poklicani, da bi se posvetovali zastran ene in iste reči, pa se niso séšli v dovoljnem številu in se to število tudi ne dá dopolniti z nastopniki, ki jih je pri drugem poklicu treba ob enem sè starešinami povabiti.

Kedar se v drugo starešine kličejo in oziroma nastopniki vabijo, mora se ta določba izrečno omeniti.

V tem primérleju bo sklep veljaven, če se jih v zbor vsaj na pol toliko snide, kolikor je starešin.

Župan ima pravico, vsakega starešino in nastopnika, kateri bi k ti drugi seji ne prišel in tudi pravičnega izgovora ne imel, obsoditi v denarno kazen do 10 goldinarjev, ki gre v občinsko denarnico.

Zastran tega, koliko ima biti pričujočih starešin, da more biti županstvo veljavno izvoljeno, daje volivnik natančnejše odločbe (§. 37).

§. 42.

Kedar se starešinstvo posvetuje in dela sklepe zastran tega, kako se je kak ud županstva ali kak starešina obnašal v svoji službi, ima se ta, kogar se tiče, glasovanja vzdržati, mora pa vendar, če starešinstvo tako hoče, pričujoč biti, da bi pojasnila dajal, če bi jih bilo potreba.

§. 43.

Vsaki ud županstva in vsaki starešina mora odstopiti iz seje, če se posvetovanje in sklepanje tiče njegovih privatnih koristi ali privatnih koristi njegove žene ali koga od njegove žlahte ali svačine v prvem in drugem kolenu.

§. 44.

Župan ali, če bi župana kak zadržek zadel, namestnik njegov je prvosednik v starešinstvu, in vsaka seja, pri kateri ne bi bilo tako, bode neveljavna. Prvosednik začenja in končuje seje, vodi posvetovanje in skrbi za red v zboru.

§. 45.

Da bo kak sklep veljaven, treba je brezozirne ali nadpolovične (absolutne) večine glasov vsih pričujočih starešin.

Prvosednik glasuje samo takrat, kedar se glasi v enakem številu razidejo, in dokončuje reč sè svojim glasom.

Glasi se dajejo ustmeno: če se prvosedniku zvidi, sme se tudi glasovati s tèm, da starešine vstanejo ali pa obsedé (sedeči ostanejo); če starešinstvo sklene, glasuje se s kroglanjem (z balotažo), in če gre za kako volitev ali pa če se kaka služba podeljuje, z glasovnicami (z listki).

§. 46.

Seje starešinstva so javne (očitne), to da če župan ali trije starešine tako nasvetujejo, sme se izjemno tudi skleniti, da seja ni javna: nikdar pa se to ne sme zgoditi pri tistih sejah, v katerih se pretresujejo občinski računi (rajtenge) ali pa preudarek občinskih dohodkov in stroškov. Člen XIV. postave dane 5. marca 1862).

Če bi se poslušavci predrznili ter bi vtikovaje se v posvetovanje starešinstva motili ga ali celo mu svobodo kratili, ima prvosednik pravico in dolžnost, posvariti jih, in če to nič ne pomaga, poslušavcem namenjene prostore izprazniti dati.

§. 47.

Čez storjene sklepe naj se naredi zapisnik, ktereга morajo podpisati prvosednik, dva starešina in pa zapisovavec.

Vsakemu občinarju je dopuščeno, pregledati ta zapisnik

Tretji odloček.

Ktera opravila ali ktero področje ima županstvo.

§. 48.

Delo županstva je, da v občinskih zadevah oskrbuje ali upravlja in izvršuje. (Člen XII. postave dane 5. marca 1862).

§. 49.

Župan ravná ali vodi in ima na skrbi vsa opravila, ki so izročena županstvu. Podžupani so dolžni, podpirati ga v tem, in opravke, ki jih jim župan odkaže, pod njegovim odgovorom izvrševati.

§. 50.

Županu so podvrženi ljudje v občinsko službo in službo občinskih zavodov ali naprav vzeti, in on izvršuje nad njimi disciplinarno oblast.

On sme tudi takim služabnikom, ktere starešinstvo imenuje, službo za nekaj časa ustaviti, pravica odpraviti jih iz službe, gre pa starešinstvu.

§. 51.

Koliko je tega potreba, da bodo opravila krajne policije in druga kak posamen kraj zadevajoča opravila lože oskrbovana, sme starešinstvo za posamne dele v občini postaviti občinarje, kateri tam stanujejo in imajo pravico za zastopnike izvoljeni biti, da bodo županu v oskrbovanju omenjenih opravil na pomoč.

Postavljajo se na celo volivno dobo in imenujejo se po županovem nasvetu.

Zastran tega, kar se tiče vzetja ali nevtetja take službe, veljá to, kar velewa §. 19.

Taki postavljeneci morajo se v oskrbovanju opravil držati tega, kar jim župan naročuje.

§. 52.

Župan zastopa občino na zunajno stran in ji je posrednik v njenih opravilih, ki jih ima s komur bodi. Pisma, s katerimi občina na-se jemlje kako zavezo ali dolžnost do koga drugega, morata podpisovati župan in pa eden podžupan.

Če se pismo tiče opravila, katero se ne more skleniti brez privoljenja občinskega starešinstva ali pa brez višega potrjenja, mora se povrh tega v pismu ta privoljba ali potrdba omeniti in podpis dveh starešin pridjati.

§. 53.

Župan pripravlja reči starešinstvu pridržane, da se v njem vzamejo v posvetovanje.

On izvršuje, to kar je starešinstvo postavno sklenilo, če pa tak sklep potrebuje višega potrjenja, mora popred to potrjenje izprositi.

Če bi pa župan menil, da je starešinstvo s kakim sklepom svoje področje prestopilo, ali da je kak sklep danim postavam nasproti, ima dolžnost, z izpeljanjem takega sklepa počakati in obrniti se na politično okrajno gosposko, da ona razsodi vprašanje, ali se sme sklep izvršiti ali ne.

§. 54.

Župan upravlja z občinskim premoženjem in gleda na to, kakó se občinsko posestvo uživa in oskrbuje, on je oskrbnik občinskih zavodov ali naprav, in prigleduje pri tistih, ktere imajo lastne oskrbuje, on ravna vsa dela, ktera občina počenja, in pazi na to, kako se izpeljujejo, on daje zapovedi v vsih občinskih rečeh, ktere ne gredo v področje starešinstva, on ima v skrbi zadeve ubogih po obstoječih napravah.

Župan dovoljuje, da se napravijo prostovoljne prodaje premakljivih reči na dražbi (licitaciji), in skrbi za to, da se predpisi na to stran dani obdržujejo in na tanko izpolnujejo.

§. 55.

Ena naj poglobitnejših dolžnosti ali nalog županovih je ta, da oskrbuje krajno policijo (§ 28), na kolikor niso posamna nja opravila po postavi cesarskim postavljenecem (organom) odkazana.

Župan naj se pri tem obnaša po danih postavah in predpisih.

Dolžnost njegova je, o pravem času narejati in ukazovati, kar je za oskrbovanje krajne policije potrebno, in pa skrbeti za to, da se denarji k temu potrebni pripravijo.

Kedar koli pa bi naredbe, ki jih občina v rečeh zgolj krajne policije stori, za ohrambo vesoljnega blagorja ne bile dovoljne, na primer, kedar kaka bolezen med ljudmi (pomór) razsaja, ali kjer bi moči, ki jih ima občina, za odvrnenje nevarnosti ne zadostile, naj župan to brez odloga naznani politični okrajni gosposki.

§. 56.

Župan oskrbuje opravila občini izročena.

Zvršuje pa ta opravila tako, kakor mu postava veleva ali gosposka naroča.

Ako se dá občini popolnoma ali po nekem delu na voljo, kako naj se ta opravila izpeljejo, mora se on na to stran držati tega, kar starešinstvo sklene.

Če bi pa reč bila prav prav silna in bi se brez škode ali nevarnosti ne moglo čakati na sklep starešinstva, sme župan po svojem sprevidu ravnati, mora pa reč nemudoma predložiti starešinstvu, da jo pozneje potrdi.

Vlada sme vsa opravila izročena področja ali nekaj izmed njih po svojih postavljenih oskrbovati.

§. 57.

Kjer in kolikor je v postavah in predpisih danih zastran krajne policije, ktera se šteje k področju občine (§. 27), izrečena kaka kazen, in kjer prestopnik teh postav ni zapadel kazenski postavi, gre županu z dvema podžupanoma vred kazenska pravica zoper take prestopnike.

Ta pravica, kaznovati prestopnike, izvršuje se v izročnem področju.

Ne sme se nikomur nalagati druga kazen razun denarne kazni, ali pa, kedar bi prestopnik ne mogel plačati, zapor.

§. 58.

Oskrbovaje krajno policijo, sme župan zažugati kazen v denarjih do 10 goldinarjev ali pa zapor do 48 ur, kedar bi tacega zažugovanja kazni bilo treba, da se kaka neodložna naredba izpelje.

Denarna kazen naj se potirja po predpisu §. 82.

Zastran kaznovanja veljà to, kar je predpisano v §. 57.

§. 59.

Za svoja uradna ali službena dela daje župan odgovor občini in kar se tiče izročnih opravil, tudi vladi. (Člen XIII. postave dane 5. marca 1862). S tem pa, da župan daje odgovor, niso odvezani svoje odgovornosti podžupani in možje po §. 51 postavljeni, kedar bi opravila, ki jih jim župan odkáže, ali celó opustili ali pa jih prav ne storili..

Vse te osebe se lahko primorajo po §. 89. občinskega reda, kedar končajo svojo službo ali kedar neha njihov mandat, da položijo račune o svojem gospodarstvu ter izročé spise, dokumente, in druge stvari, katere so imeli v svoji oblasti oskrbovaje opravila lastnega delokroga občine. *)

PETO POGlavJE.

Od občinskega gospodarstva in od občinskih naklad.

§. 60.

Vso premakljivo in nepremakljivo tastnino in lastnino in vse pravice občine in občinskih zavodov ali naprav je treba popisane imeti v natančnem inventarju.

Vsakemu občinarju je dopuščeno, pogledati v ta inventar.

*) Postava od dne 7. januarja 1882 št. 3 dež. zak.

§. 61.

Zakladno premoženje in zakladno posestvo občin in njih zavodov ali naprav naj se ohrani celo in nedotaknjeno.

Da se zakladno premoženje in zakladno posestvo sme razdeliti med občinarje, treba je deželne postave.

Kedar ne zboruje deželni zbor, pooblaščen je deželni odbor, dovoljevati razdelitve občinskih zemljišč in prositi dotične cesarske potrdbe. *)

§. 62.

Vse premoženje občinsko in občinskih zavodov, ktero daje dohodke, naj se oskrbuje tako, da se bo iz njega, kolikor je le mogoče velik dohodek bral.

Kar v enem letu ostane, naj se obrne na založbo potrebščine prihodnjega leta, če bi se ne potrebovalo k temu, naj se na obresti naloži in zakladnemu premoženju pridene.

Med občinarje sme se letni prebitek (ostanek) razdeliti samo v okoliščinah posebnega preudarka vrednih in edino pod tem pogojem, da so bile popred vse občinske potrebščine brez naklad na občino založene in da jih bo, kolikor se da za naprej soditi, tudi v prihodnje mogoče brez naklad na občino zalagati (§. 87).

§. 63.

Zastran tega, kdo in v kateri meri ima pravico deležiti se užtkov občinskega posestva, treba se je držati dosedanje nespodbijane navade, toda s tem stesnenjem, da nobeden občinar, kateri ima pravico do užtkov, ne sme iz občinskega posestva dobivati večega užtka, kakor mu ga je za svojo hišo in svoje posestvo potreba, razun kjer bi zavolj kakega posebnega pravnega imena (naslova) to drugače biti imelo.

Če bi pa ne bilo take nespodbijane navade, in na kolikor bi je ne bilo, naj starešinstvo držeč se ravno omenjene stesnitve, postavi pravila za deležnost užtkov iz občinskega posestva.

Pri tem se sme ustanoviti, da bo deležnik teh užtkov samo tisti, kateri bo plačal neko letno davščino (užitnino) ali na mesto nje ali pa tudi z njo vred še neko prikupnino.

Kar še užtkov iz občinskega posestva ostane po založbi vsega tega, kar temu ali unemu po pravici gre, naj se dá v občinsko denarnico.

§. 64.

Občinsko upravno leto se vjema z upravnim letom državnim.

§. 65.

Župan ima vsako leto séstaviti preudarke ali proračune dohodkov in razhodkov svoje občine in občinskih zavodov za prihodnje upravno leto, in občinsko starešinstvo jih mora postaviti na gotovo vsaj en mesec pred začetkom leta.

Najkasneje dva mesca po preteku upravnega leta bo župan račune od vsega tega, kar se je za občino in občinske naprave prejelo in izdalo, starešinstvu predložil, da jih pregleda in reši.

*) Postava od dne 14. decembra 1886 štv. 15 dež. zak.

Preudarki kakor tudi letni računi morajo vsaj štirinajst dni popred, kakor jih starešinstvo jame pretresati, v županijski hiši biti razgrnjeni očitno, da jih občinarji lahko pregledajo (Člen XIV. postave dane 5. marca 1862), in vse, kar bi ta ali uni izmed njih o tem opomnil, naj se pri pretresanju vzame v premislek.

§. 66.

S premoženjem naj se na tauko po ustanovljenem preudarku gospodari.

Če bi se med upravnim letom primerili taki stroški, kateri v dotičnem predelku občinskega preudarka celó ne ali ne do dobrega založeni niso, ki se pa vendar odložiti ne dajo, naj se župan obrne na starešinstvo, da zastran tega sklene.

Če bi šlo za reč prav prav silno in bi župan brez velike škode in brez nevarnosti ne mogel popred obrniti se na starešinstvo za dovoljenje, sme on denar, kolikor ga je treba, Izdati, mora pa nevtogoma reč predložiti starešinstvu, da mu to pozneje potrdi.

§. 67.

Vse potroške za občinske potrebe je treba pred vsem drugim opravljati iz dohodkov, ki prihajajo v občinsko denarnico.

§. 68.

Če je za založbo nekterih stroškov odmenjeno kako posebno premoženje, naj se obračajo na to najpred dohodki iz tega premoženja. Ni dopuščeno, obračati te dohodke na kaj drugega.

§. 69.

Ako se dve županiji ali več njih zedinijo v eno županijo, pa si pridržé vsaka svojo lastnino, naj se dohodki ločene lastnine obračajo po tem, kakor so se občine ob času zedinjenja dogovorile; če pa takega dogovora ni, naj se obračajo za založbo potroškov, ki prihajajo na vsako občino, kakor so popred same za-se bile.

§. 70.

Davke in druge davščine, ki gredó od posesti in uživanja občinskega posestva, po tem stroške za nadgledovanje in obdelovanje tega posestva, če niso založeni z užitki tekočimi iz občinskega posestva v občinsko denarnico (§. 63), in na kolikor niso založeni, morajo plačevati tisti, kateri se užitkov občinskega posestva deležijo po meri te deležnosti.

§. 71.

Stroške, ki se tičejo samo koristi nekterih zemljiščnih posestnikov, kakor n. pr. stroške za vzdrževanje poljskih kolovozov, prekopov za odtokanje vode i. t. d. naj plačujejo, če ni pod pravno zavezo kako drugače narejeno, tisti, kateri imajo dobiček od njih. Toda občina ima pri tem opraviti toliko, kolikor je za vesoljni blagor treba, ali pa kolikor in kakor je v posebni kaki postavi odločeno.

Kar se tiče skladanja (konkurencije) za naprave pri vodah, ki se delajo na korist zemljišnim posestnikom, treba se je držati tega, kar je v dotičnih postavnih predpisih zapovedano.

§. 72.

Da se založijo tisti za občinske namembe potrebni stroški, kateri niso po §. 67 založeni, sme starešinstvo skleniti, da se vpeljejo in porazdelijo občinske naklade.

Te naklade so:

1. Doklade k izravnim (neposrednim) davkom ali k potrošini (užitnini);
2. službe za občinske potrebe;
3. naklade in davščine, ki se ne štejejo v vrsto doklad k davkom. (Člen XV. postave dane 5. marca 1862).

§. 73.

Po pravilu naj se doklade k izravnim (neposrednim) davkom na vse takošne v občini predpisane davke nalagajo brez razločka, ali je ta, kateri davek plačuje, občinar ali ni, in razdeljuje naj se na vse vrste teh davkov po enaki meri.

§. 74.

Doklade k izravnim davkom in naklade na občino porazdeljene sploh ne morejo zadevati:

1. uradnikov in služabnikov dvornih, državnih in deželnih, uradnikov in služabnikov javnih (očitnih) zalogov pa vojaških ljudi, kakor tudi ne njih vdov in sirot, kar se tiče plačil, ki jih služijo, in pokojnin (penzij), oskrbnin (provizij), pripomočkov za vzrejo in milostinj, če izvirajo iz službenega razmerja;
2. dušnih pastirjev in javnih (očitnih) učencov zastran njih bire ali kongruie;
3. takih ljudi, ki ne stanujejo v občini, kar se tiče tistih njihovih dohodkov, ki ne prihajajo ni od nepremakljivega posestva, ni iz kake obrtnije.

§. 75.

Kjer ne velja to, od česar se govori v §. 69, treba je doklade k izravnim (neposrednim) davkom v celi občini po enaki meri razdeliti.

Toda potroški za take naprave, ki utegnejo le kraju samemu in njegovim prebivalcem k pridru biti, kakor n. pr. za javne (očitne) vodnjake (cisterne) ali vodovode, za ulično svečavo, za tlak i. t. d.; dalje za take službe, ki so edino na korist kraju samemu, n. pr. za ponočnega čuvaja, smejo se pa razdeliti samo na tiste izravne davke, ki se opravljajo od hiš, v kraju samem stoječih, od obrtniji, ki jih kdo v kraju samem ima, in od dohodkov, ki jih vlečejo prebivalci tistega kraja.

§. 76.

V ta cilj in konec, da bi se kaj ukupilo ali na novo pridobilo, ali da bi se započelo kako delo, s čimur bi se občinski dohodki pomnožili, po tem za izplačilo denarjev vzetih na posodo zavolj takih pridobitev ali započelih del, kakor tudi za opravljanje obresti od takih posojil, sme starešinstvo doklade k davkom in sploh naklade na občino razdeljene samo takrat skleniti, kedar v to privolijo vsaj tri četrtine tistih, kateri imajo pravico voliti in kateri ob enem vsaj tri četrtine vsega v občini predpisanega izravnega davka plačujejo.

Glasuje se z besedo „da“ in „ne“. Za nadomestovanje volilcev veljà to, kar je v občinskem volivniku zapovedano zastran voljenja po namestnikih.

§. 77.

Doklada k potrošnici (užitnici) sme zadevati samo potrošek ali porabo blaga v občinskem okolišu, ne pa pridelovanja reči ali kupčevanja ž njimi. (Člen XV. postave dane 5. marca 1862).

§. 78.

Za doklade, ki presegajo 15 odstotkov izravnih davkov ali potrošnine, potrebno je dovoljenje deželnega odbora.

Kedar doklade presegajo 50 odstotkov izravnih davkov ali potrošnine, sme jih deželni odbor potrditi samo v porazumu z namestnijo. *)

§. 79.

Če občinsko starešinstvo tako sklene, smejo se za občinske potrebe zahtevati službe (samotež in z vozom).

Službe (rabote) naj se precenijo v denarju; razdeljujejo se pa med posamne ljudi po meri izravnih (neposrednjih) davkov, držeč se tega, kar velevalo §§. 73-76.

Službe se smejo po dobrih namestnikih opraviti ali pa po cenilu v občinsko denarnico plačati.

Če bi vrednost služb, kakor se pokaže iz cenitve, ali sama za-se, ali z dokladami k izravnim davkom vred, ki so bile morebiti ob enem sklenjene, presegala tisti odstotek izravnih davkov, ki ga sme starešinstvo samo dovoliti, treba se je držati tega, kar je v §. 78 zaukazano.

Kedar je kaka sila in potrebno, da vsi naglo vkup pritegnejo in pomagajo, dolžnost je vsih ljudi v občini, ki so za to dobri, zastonj poprijeti se dela.

§. 80.

Naklade in davščine, ki se ne štejejo v vrsto doklad k izravnim davkom ali k potrošnici, ne morejo se brez deželne postave ni vpeljati, kjer bi jih še ne bilo, ni povišati, kjer uže so. (Člen XV. postave dane 5. marca 1862).

Občinsko starešinstvo ne more uvajati občinskih prikklad na užitnino piva in žganjin (§. 72. 3); nalagati pa sme stalne, samostojne, po hektolitrih odmerjene davščine na nadrobno prodajo in porabo piva in žganjin, kolikor ne presegajo pri pivu 55 kr. od hektolitra, pri rumu, araku, punčnem cvetu, likerjih in drugih poslajenih žganjinah in pa pri žganji s 55 alkoholometričnimi stopinjami alkohola in več 2 gld. 50 kr. od hektolitra, pri žganji pod 55 stopinjami alkoholometra pa 1 gld. 67 kr. od hektolitra.

Če take davščine presegajo zgorej navēdene zneske, treba, da jih potrdi deželni odbor.

*) Postava od dnē 15. junija 1888 št. 17 dež. zak.

Kedar pa te stalne, samostojne davščine presegajo pri pivu 1 gld. 10 kr. od hektolitra, pri rumu, araku, punčnem cvetu, likerjih in drugih poslajenih žganjinah ali pri žganji s 55 alkoholometričnimi stopinjami alhohola in več pa 5 gld. 01 kr. od hektolitra in pri žganjih pod 55 alkoholometričnimi stopinjami 3 gld. 34 kr. od hektolitra, ali kedar se imajo take davščine uvести ali nadalje dovoliti za nad 10 letno dobo, sme deželni odbor podeliti dovoljenje samo v porazumu z namestnijo. *)

§. 81.

Vsak sklep občinskega starešinstva zastran kakoršne si bodi naklade, ki se razdeli na občino, mora se javno (očitno) razglasiti.

Kdor bi menil, da se mu je s takim sklepom krivica storila, naj podá županu svoje opombe proti njemu v neprestopni dobi od štirinajst dni po dnevu razglasenja.

Če sklep občinskega starešinstva ne potrebuje višega potrjenja, ravna se s temi opombami kakor s prošnjami za preuredbo občinskih sklepov (§. 88); če je pa zanj potreba tacega potrjenja, prilagajo se opombe pismu, s katerim se za potrjenje sklepa prosi.

§. 82.

Doklade k davkom se pobirajo od ljudi navadno po tistih postavljenih in s tistimi pomočki kakor davki sami.

Druge denarje, ki se po postavi ali po veljavnem občinskem sklepu za občinske potrebe plačujejo, pobira župan po svojih postavljenih, in če bi jih kdo ne hotel plačati, potirjuje jih po ravno tistih postavljenih z izvršbo ali eksekucijo premakljivih reči, kakor se na dolgu ostali davki tirjajo.

Če bi kdo ne hotel opraviti službe, ktera se mu odkáže, dá jo župan po kom drugem na njegove stroške opraviti in potirja stroške tako, kakor druga denarna plačila. Kedar je nevarno reč odlagati, smejo se ti, ki so dolžni, naravnost primorati, da opravijo, kar gre.

§. 83.

Skladba (konkurencija) pri zidanji cerkev, farovžev in šol in pri delanji cest je vravnana s posebnimi postavami. Prineski, kateri so se doslej po kakem posebnem imenu za nekatere potrebe opravljali, bodo veljali tudi za naprej.

ŠESTO POGLAVJE

od zedinjenja posamnih občin za vkupno oskrbovanje opravil,

obsegajoč §§. 84 in 85, je zgubilo veljavo vsled deželne postave od 20. decembra 1886 (št. 25 dež. zak.) zastran združevanja dveh ali več krajnih občin v eno. Ta postava določuje:

§. 1. *Občine, ki same za se nimajo potrebnih pripomočkov, da bi spolnovale postavne dolžnosti, smejo se vsled dane deželne postave z drugimi občinami istega politiškega okraja v eno krajno občino (županijo) združiti.*

*) Postava od dne 15. junija 1888 št. 18 dež. zak.

Lastnina posameznih združenih občin, potem oskrbstvo in užitek dohodkov iz lastnine ne sme se skupaj zlititi zoper voljo občin.

§. 2. Vsaka dačna občina sme v mejah svojega obsežka samostojno opravljati tista opravila, ki zadevajo nje izključljivi interes in spadajo v njeno področje.

V teh zadevah zastopa tako občino oskrbstveno svetovalstvo (gospodarski svet) in veljajo določbe §§. 99 do 104 občinskega reda od 7. aprila 1864.

Ako nastane prepir zastran opravičenja med zastopstvom ene krajne občine in dačne občine, gre razsodba deželnemu odboru, kteremu se tedaj imajo neposrednje zadevni sklepi predlagati.

Določbe, ktere se ne morejo odlašati, spadajo vsekakor pod oblast krajne občine, dokler deželni odbor ni kaj drugega sklenol.

§. 4. Drugi odstavek §. 2. in §§. 84 in 85 omenjenega občinskega reda nimajo več veljave.

SEDMO POGlavJE.

Od nadgledovanja občin.

§. 86.

Deželni zbor pazi po svojem odboru na to, da se zakladno premoženje in zakladno nepremakljivo posestvo posamnih občin in njih zavodov ali naprav celo in neokrnjeno ohrani. (Člen XVIII. postave dane 5. marca 1862).

V ta konec sme deželni odbor zahtevati od občin, da mu kako reč pojasnijo ali razložijo in da kako svojo naredbo opravičijo, tudi sme poslati komisije, da reč na mestu samem razvidijo in pozvedó. Oblast ima zverševaje to pravico nadgledovanja, kar bi treba bilo, narediti, da se kaka napaka odpravi.

§. 87.

Zadeve, v kterih se morajo sklepi občinskega starešinstva predložiti deželnemu odboru za potrjenje, so razun tistih, ki so na posamnih mestih te postave (§§. 2, 4, 78 in 84) povedane, še te-le:

1. Kedar se ima kaka reč, ki gre k zakladnemu premoženju ali posestvu občine ali njenih naprav, komu drugemu oddati, zastaviti, ali za stanovitno obtežiti;
2. Kedar se ima to, kar od letnih dohodkov preostane, razdeliti med občinarje (§. 62);
3. Kedar se ima denar na posodo (v zajem) vzeti ali kaka zaveza prevzeti, ako iznesek posojila ali zaveze s prištetimi poprejšnimi dolgovi vred preseguje letne dohodke, ki jih ima občina ali oziro njeni zavodi (Člen XVIII. postave dane 5. marca 1862).

§. 88.

Deželni odbor razločuje v vsih zadevah, kterih ni država občini izročila, prošnje za pre-naredbo sklepov občinskega starešinstva. (Člen YVIII. postave dane 5. marca 1862).

Take prošnje se imajo v neprestopni dobi štirinajstih dni po tistem dnevu, kterega je bil sklep razglašen ali komu na znanje dan, podati županu, da jih dalje na deželni odbor odpravi.

§. 89.

Deželni odbor sme udom županstva, kateri bi svoje dolžnosti gledé na lastna občinska opravila prelomili, nalagati kazen zavoljo reda *do 100 goldinarjev*. *)

Če bi pa kdo izmed njih zeló pregrešil se zoper svoje dolžnosti ali jih stanovitno zane-marjal, sme ga deželni odbor dogovorno z namestništvom iz službe zvreči.

§. 90.

Kedar se zavolj kake privatne pravice primeri prepir med občino in celo kako vrsto občinarjev ali med občino in poedinimi občinarji, naj deželni odbor ob pristranosti občinskega starešinstva, če se reč z lepa ne poravná, iz dolžnosti svoje službe postavi občini zastopnika, da se prepir s pravdo dožene.

Če se tak prepir primeri med županijo in poednimi katastralnimi občinami, ki so združene ž njo, ktere pa nimajo posebnega zastopstva, kakor tudi kedar to biva med timi občinami samimi, naj se za vsako stranko, ki je v pravdi, postavi poseben zastopnik.

§. 91.

Državna uprava rabi nadgledno pravico nad občinami na to stran, da občine svojega področja ne prestopijo in proti danim postavam ne ravnajo. (Člen XVI. postave dane 5. marca 1862). To nadgledno pravico zvršuje v prvi vrsti politična okrajna gosposka. Ona sme zavolj tega le zahtevati, da se ji sklepi občinskega starešinstva naznanijo in, če bi bilo potreba, pojasnila dadó.

Tudi ima glavar politične gosposke ali ta, kogar on za to pošlje, pravico, biti pričujoč pri sejah občinskega starešinstva, in kedarkoli hoče, poprijeti besedo; glasovanja pa se deležita samo takrat, kedar sta tudi starešine. To pa, da ne prizadene občini nikakih stroškov.

§. 92.

Če bi občinsko starešinstvo s kakim sklepom svoje področje prestopilo, ali če bi sklep njegov bil proti danim postavam, ima politična okrajna gosposka pravico, izpeljanje takih sklepov ustaviti, mora pa reč, za katero gre, neposredno predložiti namestništvu, da ono zasliši deželni odbor in po tem naredi, kar je treba,

§. 93.

Tudi bo politična okrajna gosposka, kjer ne gre za take sklepe občinskega starešinstva, proti katerim je treba prošnja za pre naredbo po §. 88 poslati na deželni odbor, razločevala ali razsojala pritožbe zoper tiste naredbe kakega županstva, s katerimi bi se bile veljavne postave prestopile ali po napačnem obrnile. (Člen XVI. postave dane 5. marca 1862).

V rečeh, ki jih država občinam izroči, gre prošnja za pre naredbo občinskih sklepov po vsakem na politično okrajno gosposko. (Člen XIII. postave dane 5. marca 1862).

§. 94.

Če bi občinsko starešinstvo ne spolnilo opravkov in dolžnosti, ki jih občina po postavi ima,

*) Postava od 7. januarja 1882 št. 3 dež. zak.

ali če bi se jih spolniti branilo, naj politična okrajna gosposka na stroške in nevarnost občine v ti reči pomaga in napravi, česar je potreba.

§. 95.

Politična okrajna gosposka ima pravico županom, kateri bi svoje dolžnosti glede na izročena opravila prelomili, nalagati kazni zavolj reda do 20 goldinarjev.

Če bi župan svoje dolžnosti tako zanemaril, da se mu brez nevarnosti za občne koristi več ne morejo prepustiti opravila izročenege področja, in se tedaj oskrbovanje teh opravil mora izročiti drugemu postavljenju, bodo občino zadeli stroški, ki jih to izročenje prizadeva, to pa vendar le takrat in od tistega časa, ko bi občinsko starešinstvo na zahtevanje namestništva, katero naj to zahtevanje ob enem vedeti dá deželnemu odboru, v primerni dobi, ki pa naj se izpod 14 dni nikakor ne odméri, ne bilo naredilo, kar je treba, bodi s tem, da si je družega župana izvolilo, bodi si, da je oskrbovanje izročeneh opravil izročilo enemu podžupanu ali starešini. Zoper takó naredbo politične gosposke sme se občina po vsakem pritožiti.

§. 96.

Namestništvo ima oblast, občinsko zastopstvo razpustiti. Občini je na voljo, obrniti se na državno ministerstvo s pritožbo, ktera pa nima odložne moči.

V 6 tednih po razpuščenji najpozneje mora se razpisati nova volitev. (Člen XVI. postave dane 5. marca 1862). Namestništvo bo dogovorno z deželnim odborom naredilo, kar je potrebno, da se bodo opravila oskrbovala za ta čas, dokler se novo občinsko zastopstvo ne postavi.

OSMO POGlavJE.

Od katastralnih (davkovnih) občin in tega, kako se gospodari z njih lastnino.

§. 97.

Katastralna (davkovna) občina je po pravilu nerazdelna (§. 4).

§. 98.

Vsaka katastralna občina obdrži svojo lastnino in gospodari sama sè svojo lastnino in svojimi dohodki (§. 1).

§. 99.

V ta konec voli ona svoj poseben gospodarski svèt, kateri je sestavljen v občinah, ki imajo manj kakor 100 takih udov, kateri so volivci, iz 6 udov, v občinah z manj kakor 200 volivcev iz 9 udov, v občinah pak, ktere štejejo 200 ali več volivcev, iz 12 udov ali gospodarnikov.

§. 100.

Gospodarniki si izberejo izsred sebe načelnika (občinskega opravnika). Tega nadomestuje, kedar koli bi se mu kak zadržek primeril, eden izmed gospodarnikov po vrsti, kakor je ustanovljena v §. 18.

§. 101.

Občinski opravnik in gospodarniki imajo gledé na lastnino katastralne občine vse tiste pravice in dolžnosti, ktere so dodeljene županu in starešinstvu gledé na lastnino županije. Toda doklade na občino razdeliti smé gospodarski svét le po tem, ko se je uže založil delež, ki se ima v županijo plačati, in le na toliko, da te doklade z omenjenim deležem vred postavne mere ne presežejo. (§. 78).

§. 102.

Lastnino svojo naj katastralna občina sama uživa, kakor tudi ona sama plačuje stroške za to, kar izklepno le njene koristi zadeva (§. 12, 69, 70, 71).

S tem pa se ona ne odvezuje nikakor dolžnosti, ki jih ima do županije, kedar gre za skladanje v rečeh vkupnega interesa.

§. 103.

Za oskrbovanje opravkov sme se gospodarski svét služiti uradnikov in služabnikov županijskih, tako ima tudi župan pravico, zahtevati od občinskega opravnika, da mu pomaga pri opravilih, ki se tičejo županije, ktera se pa v mejah katastralne občine izpeljati imajo (§. 51).

§. 104.

Vsi predpisi in vsa pravila, ki so zapopadena v pričujočem občinskem redu in občinskem volivniku, veljajo tudi za katastralne občine, na kolikor se na-nje obrniti dajo.

II.

OBČINSKI VOLIVNIK (VOLIVNI RED)

za

pokneženo grofijo Goriško in Gradiško.

PRVO POGlavJE.

Kako se voli občinsko starešinstvo.

Prvi odloček.

Kdo ima pravico voliti in kdo sme izvoljen biti.

§. 1.

Pravico voliti imajo :

1. Tisti občinarji ali udje občinski, kateri so avstrijanski državljani in od svojega nepremakljivega posestva, od obrtnije ali dohodkov v občini kak izraven (neposreden) davek plačujejo ;
2. izmed občinarjev domačincev, ne gledé na to, ali plačujejo davek, ali ne :
  - a) duhovniki kristjanskih spoznav, ki stanovitno v dušnem pastirstvu služijo, in pridigarji (rabini) judovskih vérnikov ;
  - b) uradniki dvorni, državni, deželni in javnih (očitnih) zalogov ali fondov ;
  - c) oficirji in vojaški služabniki z oficirskim naslovom, ki so za trdno in stanovitno na po-
čitku, ali ki so zapustili službo s pridržbo vojaškega značaja ;
  - d) vojaški služabniki brez oficirskega naslova, bodi si v službi ali v pokoju, po tem vojaški uradniki služeči in v pokoju, če te osebe ne gredó v stan kakega vojaškega krdela ;
  - e) doktorji, ki so svojo akademijsko čast (stopnjo) na kakem avstrijanskem vseučilišču zadobili ;
  - f) predstojniki in viši učeniki ljudskih šol, kar jih je v občini, in direktorji, profesorji in učeniki, ki služijo na viših učivnicah v tisti občini ;
3. častni občinarji.

Posamnim občinarjem, kateri imajo pravico, biti volivei, gre prištevati tudi domače skupščine (korporacije), zakladbe (štiftenge), društva in naprave, če imajo lastnosti po 1 potrebne.

§. 2.

Služeči oficirji in vojaški služabniki z oficirskim naslovom, po tem vojaški ljudje prišteti v stan vojaškega moštva ali pa nižim služabnikom, razun pričuvnikov (reservnikov) nepoklicanih k armadi, so izvzeti in nimajo pravice voliti.

§. 3.

Kazenska postava bo ustanovila, ali bo z obsodbo v kako kazen treba ob enem tudi izgovoriti, da je obsojenec izgubil pravico, občinske zastopnike voliti in med nje izvoljen biti, in za koliko časa da jo je izgubil.

Do takrat bo veljalo, da so zvrženi in nimajo volivne pravice tisti :

- a) ki so bili obsojeni, da so krivi kacega hudodelstva ;
- b) kateri so zavolj kacega hudodelstva v preiskovanje prišli, dokler to preiskovanje trpi;
- c) kateri so bili obsojeni, da so krivi prestopka tatvine, goljufije, nezvestobe ali pa deležnosti kakega izmed teh prestopkov (§§. 460, 461, 464 kaz. zak.) (Člen IX. postave dane 5. marca 1862).

§. 4.

Volivno pravico je treba sploh osebno uživati ali rabiti.

Izjema veljá zastran teh-le primerljejev :

1. Tisti, ki niso sami svoji, rabijo volivno pravico po svojih zastopnikih, žene, ki živijo v zakonski družbi, jo rabijo po svojem zakonskem možu, druge samosvoje ženske pa po kakem pooblastencu ;
2. taki ljudje, ki so po kakih občinskih ali drugih javnih (očitnih) opravilih zunaj občine, smejo pooblastiti koga, da na mesto njih volí.

Tako tudi smejo

3. posestniki v občini ležečega posestva ali obrtnije v občini oskrbovane, če stanujejo v kaki drugi občini, pooblastiti svojega oskrbnika ali obrtniškega ravnaveca, da v njih imenu volí.

§. 5.

Za državo, za deželo in za javne (očitne) zaloge kakor posestnike zemljišč ali hiš ali kakor imetnike kakega obrtnijstva zvršuje volivno pravico tisti, kogar za to dotični upravni organ postavi.

§. 6.

Skupščine (korporacije), društva in družbe uživajo svojo volivno pravico po tistih, ki jih jim postavna ali družbena pravila za zastopnike na zunajno stran odločujejo, ali pa po kakem pooblastencu, kterega ti zastopniki, če jih je več, izmed sebe samih izberejo.

§. 7.

Soposestniki nepremakljivega davku podvrženega posestva imajo samo eden glas. Če imata skup živeča zakonska tako posestvo, rabi mož volivno pravico. Sicer morajo taki soposestniki enega izmed sebe samih pooblastiti, da za nje voli.

§. 8.

Samo avstrijski državljani, ki so sami svoji, in kateri niso zvrženi zavolj kakega v §. 3. pod a), b) in c) naštetih vzrokov, smejo volivno pravico koga drugega v njegovem imenu in kakor pooblastenci ali zastopniki zvrševati. Pooblastenec sme samo enemu volivcu zastopaik biti in mora pokazati pooblastilo v postavni obliki (formi) izdano.

§. 9.

Za starešine ali nastopnike smejo izvoljeni biti sami tisti možki občinarji, kateri so 24. leto svoje dobe dopolnili, ter imajo pravico voliti in državljske pravice popolnoma uživajo. Člen X. postave dane 5. marca 1862).

§. 10.

Izvzeti so in ne morejo biti voljeni :

1. Tisti, kateri so v občinski službi, dokler djanski služijo ;
2. tisti, ki so preskrbovani kakor ubožci, ki so posli (družina) kogar si bodi, ali kateri nimajo samostalnega zaslužka, kakor n. pr. nadničarji (delavci na dan plačevani) ali obrtnijski pomagači ;
3. tisti, kateri so v zamudi s kakim računom ali rajtengo, ki jo dati imajo črez to, kako so s premoženjem občine same ali pa občinskega kakega zavoda upravljali.

§. 11.

Zavrženi so in ne smejo biti voljeni razun unih v §. 3. pod a), b) in c) imenovanih še :

- a) tisti, ki so bili obsojeni kakor krivci pregreška, ki izhaja iz lakomnosti, ali kateri je javni nravnosti (čednemu ponašanju) nasproti ;
- b) tisti, ki so bili obsojeni kakor krivci prestopka iz lakomnosti storjenega ali pa kacega v §§. 501, 504, 511, 512, 515 in 516 kaz. zak. naštetih prestopkov zoper javno nravnost ;
- c) tisti, nad katerih premoženjem je razglašen konkurs (kant) ali pa poravnovanje z upniki začeto, dokler se konkurs ali pa poravnovavna pravda razpravlja, in po končani razpravi, če se izreče, da je prezadolženik kriv pregreška, od kterega govori §. 486 kazenskega zakonika ;
- d) tisti, kateri so bili sè svojega javnega urada ali javne službe zvrženi za to, ker so kak disciplinarni pregrešek iz lakomnosti storili. (Člen X. postave dane 5. marca 1862).

Drugi odloček.

Ktere priprave se delajo za volitev.

§. 12.

Za volitev občinskega starešinstva napravlja župan natančen popis vsih občinskih udov, kateri imajo pravico voliti, in sicer tako, da se v njem najpred postavijo častni občinarji, potem občinarji domači, od kterih se govori v §. 1 pod 2, dostavlja je pri vsakem, če kaj v občini predpisane izravnega (neposrednjega) davka opravlja, in koliko na leto, za temi pa drugi občinski udje, kateri imajo pravico voliti, gredoči vrstoma drug za drugim, kakor kdo plačuje več ali manj izravnega davka na leto, in da se vštric k vsakemu imenu prideva dotični iznesek davka. Če bi dva ali več volivcev plačevali enak davek, naj se ta, ki je v letih starši, postavlja pred mlajšega.

Na koncu tega popisa ali kazala naj se sèštejejo letni davki vsih volivcev v eden skupen iznesek.

§. 13.

Po le-tem kazalu naj se osnujejo tri volivne skupščine.

Zastran njih sèstave je treba skupni iznesek vsega davka, kakor ga kaže gori omenjeni popis, razdeliti na tri enake dele.

Volivci, kateri po zaporedoma gredoèih številih omenjenega kazala plaèujejo prvo tretjino vsega davka, spadajo v prvo skupščino; uui, kateri plaèujejo drugo tretjino tega skupnega davka, prihajajo v drugo skupščino, vsi drugi volivci za temi pa v tretjo volivno skupščino.

Èe se pri sèstavljanju volivnih skupšèin skupni iznesek davka ne dà deliti, kakor je treba, in se torej davek enega volivca mora razdeliti na dvoje, naj se ta volivec prišteje tisti volivni skupščini, v katero bi se njegov davek po večem delu imel potegniti.

§. 14.

Èastni obèinarji in obèinarji domaèinci, kateri imajo po §. 1 pod 2 pravico voliti, gredo v prvo volivno skupščino.

§. 15.

Èe bi v prvi volivni skupščini ne bilo vsaj dvakrat toliko volivcev, kolikor starešin in nastopnikov ta skupščina voliti ima, naj se ona na to število dopolni iz tistih, ki so gledé na velikost davka v kazalu (§. 12) prvi za volivci prve skupščine. Delež davka, ki ga po tem dopolnjenji plaèujejo vsi volivci prve volivne skupščine, odbije se od skupnega izneska vsih davkov in kar ostane, razdeli se na dva enaka dela. Tisti volivci, ki plaèujejo prvo polovico tega ostanka, so skup druga, vsi drugi pa tretja volivna skupščina.

Pri tem se je tudi držati tega, kar je na koncu §. 13 ustanovljeno.

§. 16

Število starešin in nastopnikov, kolikor jih ima obèina po §. 14 obèinskega reda, razdeli se na vsako posamno volivno skupščino po enakem delu.

§. 17.

Župan napravlja za vsako volivno skupščino posebej imenike volivcev.

Ti imeniki morajo vsaj štiri tedne pred volitvijo biti v obèini razgrnjeni, da jih vsak lahko pregleda, in to naj se z naznanilom v obèini oèitno pribitim razglasi, postavlja je neprestopno dobo od osem dni, v kateri se smejo kaki prigovori zoper imenike volivcev predati.

Komisija, sèstavljena iz župana kakor prvosednika in iz štirih udov obèinskega zastopstva, ki jih starešinstvo izvoli, razloèuje najpozneje v treh dnevih zastran prigovorov o pravem času predloženih, in popravi precej imenik, kjer bi se ji pravièno videlo.

Èe komisija ne popravi imenika, kakor kdo hoèe, sme se ta pritožiti pred politièno okrajno gosposko. Ta pritožba se mora najpozneje v treh dneh po tem, kar se je komu naznanilo, da je komisija zoper njegovo željo razsodila, podati pri komisiji sami, ktera jo brez zamude predložiti ima politièni okrajni gosposki. Kar politièna okrajna gosposka razsodi, to bo za tistokratno volitev konèno veljavnost imelo.

Zadnjih osem dni pred volitvijo ne sme se v imenikih volivcev nič več preminjati.

§. 18.

Najmanj osem dni poprej, kakor se volitev začne, mora župan to z naznanilom očitno pribitim na znanje dati in povedati, v katerih krajih, ktere dni in o katerih urah naj se posamne volivne skupščine snidejo in koliko občinskih zastopnikov naj vsaka izmed njih izvoli.

Ob enem naj se to naznani politični okrajni gosposki.

§. 19.

Politična okrajna gosposka bo gledala na to, da se vse, kar je za volitev treba, o pravem času pripravi tako, da bo po preteku volivne dobe novo občinsko zastopstvo moglo svoja dela začeti.

Tretji odloček.

Kako se voli.

§. 20.

Volitev ravna in vodi volivna komisija. Komisija ta je sestavljena iz župana kakor prvosednika in iz štirih izvoljivih občinarjev, ktere župan kakor zaupnike privzame.

Politična okrajna gosposka sme odrediti k voljenju poslanca, ktereга namen bo gledati na to, da se bo po postavi delalo in da se pokoj in red ohrani.

§. 21.

Vsaka volivna skupščina se shaja posebej.

Najpred voli tretja, za njo druga, zadnjič prva volivna skupščina.

Vsaki volivec sme voliti izmed vsih občinskih udov, kteri so izvoljivi (zmožni, biti izvoljeni), ne gledé na to, v ktero volivno skupščino kdo spada.

§. 22.

Volí se javno (očitno). Preden se začne glasovanje, mora prvosednik volivne komisije zbranim volivcem to, kar §§. 9-11 tega volivnika velevajo zastran lastnosti izvoljencu potrebnih, pred oči postaviti, mora jim razložiti, kako se ravna pri glasovanji in kako se štejejo glasovi, ter opomeniti jih, da naj vsak svoj glas po svojem pravem prepričanji brez vsih samopridnih postranskih ozirrov oddá tako, kakor po svoji najbolji vednosti in vesti spozná, da bo za občinski blagor najkoristnejše.

§. 23.

Glasovanje se pričinja v posamnih volivnih skupščinah s tém, da možje volivne komisije, če so volivci tiste volivne skupščine, vsak svoj glas oddajo. Po tem spominja eden izmed volivne komisije volivce po vrsti, kakor so v imeniku zapisani, klicaje vsakega po imenu, da naj svoje glasove oddajo.

Volivci, ki pridejo v izbirališče po tem, ko so uže bili po imenu poklicani, glasujejo še-le, kedar je ves imenik prebran, in se morajo za to oglasiti pri volivni komisiji.

§. 24.

Vsak volivec, kakor je poklican za glasovanje, naj imenuje tiste može, za katere želi, da bi bili starešine, ali pa nastopniki, toda imenuje naj jih samo toliko, kolikor starešin in nastopnikov volí tista volivna skupščina, v kateri je on štet.

§. 25.

Da bi kdo drugi v volivcovo ime glasoval, sme se dopustiti samo v primerljajih §§. 4-7 in edino pod tém pogojem, da svojo pravico k temu, kakor je treba, izkaže.

§. 26.

Vsak oddani glas se precej v pričo volivca poleg njegovega imena zapiše v predelke za to namenjene v razkazu glasovnem.

Ob enem se imenovana imena zapišejo v sprotni razkazek tako, da se pri prvem glasu, katerega kdo dobi kakor starešina ali nastopnik, njegovo ime v dotični predelek zapiše, v všttric stoječi predelek pa število 1 pristavi, po tem pri drugem glasu, ki nanj pride, število 2, i. t. d.

§. 27.

Kakor so vsi pričujoči volivci ene volivne skupščine vsak svoj glas oddali, mora prvosednik volivne komisije izreči, da je glasovanje končano, se vé da če je uže iztekel čas, ki je bil v ta konec v naznanilu postavljen (§. 18).

Volivna komisija brž primerja, kako se je glasovanje po obéh razkazih izšlo, popravi kake pomote, če bi se zapazile, po tem podpiše razkaze glasovne in prešteje glase.

§. 28.

V vsaki volivni skupščini štejejo se tisti, kateri med moži za starešine imenovanimi imajo največ glasov, za izvoljene starešine, in uni ki imajo največ glasov med moži za nastopnike imenovanimi, za izvoljene nastopnike.

Če je več mož, kakor je potreba, da bi število volivni skupščini odmerjenih starešin ali nastopnikov bilo polno, enako število glasov prejelo, razločuje žreb (loz), kateri izmed njih naj bo starešina ali nastopnik.

§. 29.

Če je bil izvoljen kdo takošen, kateri ne more biti izvoljen, ali če se izvoljenec, popriime postavnega izgovora ter se službe te odreče, naj bo starešina ali ozirno nastopnik tisti, kateri je v dotični volivni skupščini za starešinami ali ozirno za nastopniki največ glasov dobil.

Ravno to naj se zgodí tudi takrat, kedar bi se kak izvoljenec brez postavnega izgovora službo na-se vzeti branil, in vrh tega naj se mu po §. 19 občinskega reda naloži kazen v denarjih.

§. 30.

Kedar je kdo v eni volivni skupščini uže izvoljen za starešino, naj mu skupščina, ki po tem voli, več ne daje nikakega glasa.

Če bi se to vendar zgodilo, treba glasovavca spomniti na to, da se takošen glas ne bo mogel šteti.

Če bi pa kdo taki, kateri je bil uže za nastopnika izbran, v skupščini, ki pozneje voli, izvolil se za starešino, naj pride na njegovo mesto za nastopnika tisti, kateri je za njim v dotični volivni skupščini največ glasov dobil.

§. 31.

Kedar je volitev v vsih volivnih skupščinah dokončana, sklene se volivni zapisnik in možje volivne komisije ga podpišejo.

Župan shrani zapisnik sè vsimi spisi, ki se tičejo voljenja.

Župan oznani, kako se je izšla volitev v vsih volivnih skupščinah, in sporoči to tudi politični okrajni gosposki.

Če bi bil izvoljen kdo takošen, kateri je izvzet ali zvržen, da ne more biti voljen, prekliche politična okrajna gosposka to volitev kakor nepostavno, proti čemur se je vendar moč pritožiti pred namestništvom.

§. 32.

Kaki prigovori zastran tega, kako se je pri volitvi ravnalo, morajo se v neprestopni dobi osmih dni po končanem voljenji podati županu, kateri jih bo predložil namestništvu, da ono reč s končno veljavnostjo razsodi.

Če se v omenjenem času ne podajo nikaki prigovori, ali če se podani prigovori zavrnejo kakor prazni, treba je precej izvoliti županstvo (občinsko glavarstvo).

DRUGO POGlavJE.

Kako se voli županstvo.

§. 33.

Na poklic najpriletnejšega izmed novih starešin zberejo se vsi starešine odločenega dne in ob uri za to postavljeni, da volijo županstvo (občinsko glavarstvo).

Če bi kateri starešina celó ne prišel, ali pa popred odšel, kakor je volitev dokončana, in ne bi mogel izgovoriti se dovoljno, zakaj ni prišel ali zakaj je pred odšel, zapade denarni kazni, ki mu jo starešinstvo sme do 20 goldinarjev odmeriti.

§. 34.

Predstojnik politične okrajne gosposke ima pravico, priti sam ali pa poslati koga k voljenju gledat na to, da se bo delalo po postavi.

V ta konec se mu mora o pravem času dati na znanje, kateri dan in ob kateri uri bo voljenje.

§. 35.

Volitev vodi najpriletnejši izmed novih starešin, privzemši si še dva izmed zbranih mož.

§. 36.

Udje županstva se smejo izvoliti samo izmed starešin.

Izvezeti so in ne morejo biti izvoljeni :

1. Taki, ki ne stanujejo v občini;
2. uradniki in služabniki dvorni, državni, deželnih in javnih (očitnih) zalogov ali fondov, dokler so v djanski službi.
3. duhovniki.

Tudi ne smejo skupej ali ob enem biti udje županstva tisti, ki so si v žlahti ali v svaščini v prvem in drugem kolenu.

§. 37.

Da bo volitev veljala, morajo vsaj tri četrtine vsih starešin pričujoče biti, in izvoljeni mora imeti za-se nadpolovično večino (več kakor pol) glasov od pričujočih.

Voliti se sme, kakor starešinstvo to sklene, ustmeno ali pa z glasovnicami (z listki).

Če je prvo, treba je ravnati po tem, kar velewa §. 26, če je pa drugo, naj se s sèbranih listkov imena na njih zapisane preberejo in v glasovni razkazek vpišejo.

§. 38.

Najpred se volí župan.

Če se pri glasovanji za župana ne doseže nadpolovična večina glasov, naj se glasuje v drugo, in če bi se tudi sedaj ne dobila potrebna večina glasov, treba je napraviti ožjo volitev.

Pri ožji volitvi smejo volivci voliti samo izmed tistih dveh mož, ktera sta pri drugem glasovanji ozirno največ glasov dobila.

Pri enakem številu glasov razločuje žreb (loz), koga je treba v ožjo volitev vzeti. Vsaki glas, kateri pri tretjem glasovanji zadene kakega v ožjo volitev nevezetega moža, je neveljaven.

Kedar so v ožji volitvi glasi po številu enaki, razločuje žreb (loz).

§. 39.

Kedar je župan izbran, začne se volitev podžupanov (deputatov).

Vsak volivec imenuje toliko mož, kolikor se ima po županov voliti. Imena čez to število povedana se ne štejejo.

Tudi pri ti volitvi veljá, kar je v §. 38 zapovedano, če se za enega ali družega ne doseže nad polovična večina glasov.

Pri ožji volitvi naj se tukaj voli samo izmed tistih mož, kateri so pri drugem glasovanji za unimi, ki so dosegli več kakor pol glasov, ozirno največ glasov dobili. Število mož, ki se jemljejo v ožjo volitev, je dvakrat toliko, kolikor podžupanov je še treba izvoliti.

§. 40.

Ako je za podžupana izvoljen kdo takošen, kateri je z izbranim županom v prvem ali drugem kolenu v žlahti ali svaščini, naj se na mesto takega podžupana izvolí kdo drugi.

Če se za podžupane izvolijo dva taka moža ali več takih mož, kateri so si eden drugemu v žlahti ali svaščini, kakor je bilo ravno povedano, naj veljá za izvoljenega tisti izmed njih, za kterega je bilo več glasov, pri enakem številu glasov pa tisti, za kterega razloči žreb (loz).

Za te druge naj se volí kdo drugi.

§. 41.

Zastran volitve županstva je treba narediti zapisnik, ki se po ravnaveu volitve in vsih starešinah podpisati, pa pri občini sè vsimi spisi vred, ki se volitve tičejo, hraniti ima.

§. 42.

Kar je v §§. 33-41 zapovedano, veljá tudi takrat, če se med volivno dobo mesto kakega podžupana ali župana popolniti ima.

Samo da v prvem primeru župan, v drugem pa županov namestnik starešinstvo k volitvi sklicuje in vodi. Tudi bi žlahta ali svaščina, zavoljo ktere kdo ne sme ud županstva biti, tukaj zadela novo izvoljene može, in ne tistih, kateri so uže v službi.

43

1

Handwritten purple ink markings, possibly initials or a signature, located in the bottom left corner of the page.